

el preu de la mort

FRANCESC VILLÀ

El meu primer contacte amb la mercantilització de la mort el vaig tenir als vint-i-tres anys. Atenent la sol·licitud d'un company, em va tocar anar a *Sancho de Ávila*, a la funerària de Barcelona, i demanar quines gestions calia fer i el pressupost corresponent per traslladar les despulles del seu pare de Barcelona, on havia mort feia uns anys, a les illes Canàries on la família tenia la residència. Em pensava que seria la cosa més senzilla del món, però no, la meva sorpresa fou que aquesta pregunta requeria tot un protocol totalment desconegut per a mi.

Traslladat a un despatx, un senyor amb el vestit fosc i corbata negra, molt atent, em va fer tot un reguitzell de preguntes sobre com volia fer el trasllat que ara no vénen al cas i, seguidament, em va treure un catàleg de les caixes mortuòries, petites, per traslladar les despulles esmentades, amb els preus corresponents. Al cost resultant, calia afegir-hi el bitllet d'avió, com si es tractés d'un passatger normal i corrent. La veritat és que tot plegat em va trasbalsar una mica ja que mai m'havia imaginat que darrera la mort d'una persona hi ha tota una parafernàlia muntada que Déu n'hi do!

Ara, en aquesta situació, ja m'hi he trobat més vegades; malgrat tot, no deixa de sorprendre'm la fredor professional emprada pel personal de les funeràries. Cal dir, però, que l'efectivitat en la seva feina és gairebé impecable. No se'ls escapa res, cap detall i són amabilíssims i atents a més no poder amb les persones afectades. Bons coneixedors de

la seva feina i del tràngol que es pot estar passant per part de les famílies, flexibles en les demandes sobre la cerimònia o maneres de fer, etc.

T'han d'explicar, però, com funciona tot el ritual funerari i depenent de les circumstàncies un els escolta amb més o menys ganes, amb més o menys interès i/o entusiasme, amb més o menys atenció. No pots fugir-ne, però. En un moment o altre et treuen el catàleg de les caixes, preguntes què acostuma a fer la gent normal com tu, i ells ja et responen quin és el model estàndard més comú; seguim amb els recordatoris, tota una col·lecció, amb creu, amb colomet, amb dibuix, sense res, fins i tot amb un dibuixet que pots aportar tu mateix; continuem amb l'interior dels recordatoris, amb oració o poema, triar l'oració o el poema, també pots aportar un escrit propi, això sí, una mica més car ja que l'han de fer expressament; a continuació vénen els rams de flors i/o corones, si les cintes han de portar algun escrit o no, com han de ser els rams, etc. El trasllat al tanatori del cadàver i la seva posta a punt, maquillatge, vestit, cambra frigorífica i sala de vetlla.

Això seria la primera feina que cal fer un cop t'has posat en contacte amb la funerària. Seguidament i sense entretenir-se, és a dir, al mateix temps que negocies les coses explicades anteriorment, cal decidir si s'ha d'enterrar o incinerar. En el primer cas, si la família disposa o no de nínxol; en cas afirmatiu ja pots començar a buscar els papers que moltes vegades no es troben però ells ja fan les gestions corresponents i

sempre ho solucionen; cal veure si es pot aprofitar o no la làpida o si cal afegir-hi alguna inscripció. Si et decantes per la incineració també es pot optar per tenir un columbari, on es dipositen les urnes funeràries si no es llencen les cendres al mar, a la muntanya o al pati de casa.

El negoci de la mort és molt rendible i

cada vegada està acaparat en menys mans,

en petits monopolis comarcals o intracomarcals,

familiars o municipals, de difícil accés

per introduir-s'hi

I, evidentment, tot plegat va lligat amb la cerimònia, si és que se'n vol fer. Aquesta pot ser religiosa i si no tens un capellà familiar o conegut, te'n busquen un, si fas la cerimònia al mateix tanatori. També t'ofereixen la possibilitat de llogar músics, si cal o vols. Si la cerimònia és civil també tenen a la teva disposició persones que la dirigeixin alienes a la família. Finalment, et parlen dels taxis necessaris per acompanyar els familiars fins al cementiri, si cal.

Tot això va sumant, és clar, i al final et donen una bona clatellada a no ser que el finat tingués una assegurança en una companyia com ara l'*OCASO*, que com el nom indica està especialitzada en aquests afers. És una d'aquelles factures que la gent dona per fet i que no es discuteix, hi ha poc a discutir en aquests moments, però que fa mal a la butxaca de moltes famílies perquè és molt cara.

Exemple A

GRAN DEPÓSITO DE ATAÚDES DE TODAS CLASES

DE

SE GUARNECEN LOS DE PLOMO
Y
DEMÁS SPECTOS
MORTUORIOS
JOAQUIN MARTÍ (A) ENCARNAT
Calle Palma número 12
SE ASISTEN ENFERMOS
Y
VISTEN DIFUNTOS
SE CUIDA DEL REGISTRO CIVIL

Sr. D. *Miguel Farné* Dñe.
Granollers 9 de Noviembre de 1890

Mes	Dia		Pesetas	Cts.
		<i>Pel capellans</i>	16	8
		<i>fosset</i>	3	
		<i>13 noies a 30 cents. una</i>	3	90
		<i>convidar</i>	4	
		<i>cadiras</i>	1	50
		<i>jutge de pau</i>	1	50
		<i>bagul 5 panis Mar</i>	15	
		<i>pa y ly para arregla la intella</i>		25
		<i>oferte</i>	1	
		<i>casto de 6 blondonis</i>	2	50
		<i>tapa al ninho</i>	3	
		<i>Total</i>	51	13

Joaquín Martí

El negoci de la mort és molt rendible i cada vegada està acaparant en menys mans, en petits monopolis comarcals o intracomarcals, familiars o municipals, de difícil accés per introduir-s'hi. I això ve de lluny.

Amb el temps han canviat els conceptes a facturar, i tot plegat ens ajuda a veure com han anat evolucionant els usos i costums

en aquesta temàtica de la qual ningú se'n pot lliurar. Vegem-ne uns exemples:

Exemple A

En aquesta factura, i en les dues següents, podem observar que es facturava la presència dels capellans i en funció del nombre de capellans que concelebraven

la cerimònia es pagava més o menys.

Observem que contempla també la participació de tretze noies, les ploranes, que acompanyaven amb els seus plors el difunt fins al seu enterrament.

També és curiós l'apartat del pa i vi i el de les cadires pel funeral, així com el pagament al jutge de Pau.

Exemple B

GRAN DEPOSITO DE ATAÚDES DE TODAS CLASES

DE

JOAQUIN MARTÍ (A) ENCARNAT

Calle Palma, numero 12

Granollers 20 de Octubre de 1894

Debe,

Timbre Inicial

Mes	Dia		Pesetas	Cts.
		Pel bagul	30	
		capellans	37	00
		jutge de pau	2	
		pa y by		50
		goha funabra	5	
		ofarte	1	
		posar y tapa al ninho dastapa y treura		
		y tornarli a josa ^{un} albat	12	
		basti lo difunto	2	
		taula paño baha lodifunto y dedal y posar		
		lo a dal del goha	2	50
		convidar tota la poblacion	5	
		total	97	10

Rafel Joaquín Martí

Exemple B

Els conceptes són similars però en qüestió de set anys gairebé s'han doblat els costos. El bagul ha doblat el seu preu. Els capellans l'han més que doblat (potser n'hi havia més), el pa i el vi també s'ha doblat. Han desaparegut les ploranes i s'ha incrementat la feina d'obrir i tornar a tapar el nínxol.

Observem com és el mateix

amo de l'empresa qui signa la confirmació del pagament. Avui dia ni tan sols hi ha cap signatura, senzillament l'anagrama de l'empresa com podem comprovar més endavant.

Exemple C

Catorze anys més tard ja ens apareix el cobrament del cotxe fúnebre. Aquí ja ens surt una especificació del nombre de capellans,

divuit, que correspon a l'apartat més car de la factura, quarantatres pessetes, tres més que el cost del bagul.

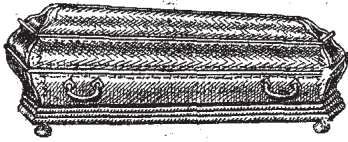
Si observem bé aquesta factura veurem que aquest enterrament és més vistós que els dos anteriors, hi ha més parafernàlia mortuòria en joc.

També és curiós observar que els diferents apartats estan escrits amb una barreja de català i castellà, mentre que les dues anteriors,

Exemple C

CORONAS
DE
TODAS CLASES
Y
DEMÁS EFECTOS
MORTUORIOS

GRAN DEPÓSITO DE ATAÚDES DE TODAS CLASES

SE ASISTEN
ENFERMOS
Y
visten difuntos
SE GUIDA
DEL
Registro Civil

JUAN MARTÍ (a) ENCARNAT

Galle Palma, número 24

Sra Dña Rosa

Granollers 2 de Abril de 1904

DEBE:

MES	DÍA	DESCRIPCIÓN	PTAS.	CTS.
Marzo	15	Por el entierro de Miguel i y 5000		
		coche funebre	1	50
		jugete de pau	2	
		comida la misa y familia	5	
		vestir el difunto	1	
		capellans a toc 18 un ofici	43	
		aparte y arreglo 1000	1	25
		cadiras del funeral a 50 una	6	
		candelas del apartar	7	25
		drog de sementiller en micho	20	50
		" " en cacha y colocarlo en la taula y cacha	4	
		" " Cristo glass y candelas, invitacio	2	
		bagul, coberto pao	10	
		Traballo de agencia	4	
		Total Ptas	146	50

Por 146 ptes 500

Preci
Juan Martí

corresponents a finals del segle XIX, estaven escrites en català.

També observem que hi ha hagut un canvi de propietari, de pare a fill.

Finalment, i com a curiositat, cal fer esment a l'àlies de l'empresa, l'ENCARNAT, que si el posem al costat del nom de companyia d'assegurances esmentada

anteriorment, l'OCASO, són dignes representants de la feina que fan.

Fem un salt en el temps, de cents anys més o menys. De les tres factures anteriors dues corresponen a finals del segle XIX (1890 i 1897) i la tercera a principis del segle XX (1911), totes elles corresponents a la veïna ciutat de

Granollers. Observem dues factures d'inicis del segle XXI de la ciutat de Mataró. Val a dir que en aquests moments, l'empresa Cabré-Junqueras SA, es fa càrrec dels serveis funeraris de Mataró i de Granollers, així com de gairebé tota la comarca del Maresme (del Masnou fins a Tordera) i de gran part del Vallès Oriental.

Exemple D

**CABRÉ
JUNQUERAS sa**
serveis funeraris

I

c. Aristòtil, 37
t. 937 41 53 70 • f. 937 41 53 71
funeraria@cabrejunqueras.com
08304 MATARÓ

GREMI REGIONAL
D'EMPRESSES DE
SERVEIS FUNERARIS

Núm. factura 874
Data factura 04-02-2005
NIF Client 38757011X
Codi 000575

Exp. defunció	805	1			NIF 387!
			PRESTACIONS PRÒPIES :		
04-02-2005			SERVEI N. 10 - 175 T		1.041,00
			FUNDA DE PROTECCIÓ		16,99
			CONDICIONAMENT CADÀVER		60,31
			1 CERTIFICAT MÈDIC DEFUNCIÓ BARCELONA		3,00
			TRASLLAT CADÀVER A SALA DE VETLLA		83,36
			SALA DE VETLLA TANATORI MATARÓ		236,66
05-02-2005			ESQUELES IMPRESSES I REPARTIMENT		30,00
			RECORDATORIS DEFUNCIÓ (200)		62,00
			CENTRE DE FLORS NATURALS		136,50
			"DE ROSES VERMELLES"		
			CERIMONIAL		21,30
			DESPATX DE SEPULTURA		17,75
			PERSONAL AJUDANT		46,14
			TOTAL PRESTACIONS PRÒPIES :		1.755,01
			SUPLERTS :		
05-02-2005			DRETS ENTERRAMENT NÍNIXOL OCUPAT		81,00
			TOTAL SUPLERTS :		81,00
			TRAMITACIÓ I AGENCIAT :		91,80

cat A00250061 r.m.b. 17235 fob 137 tom 1843 llibre 1256 secció 2a inscripció 1a

Subtotal **1.927,81**

Base exempta 81,00

Base iva 1.846,81 **%iva** 7,00 129,28

M115

**CABRÉ
JUNQUERAS sa**
serveis funeraris

TOTAL FACTURA **2.057,09**

Exemple D

El primer que cal dir és que respecte als preus no podem comparar-los de manera simplista, senzillament, ho hem de mirar des de dues perspectives, amb cent anys de diferència i amb canvi de moneda. Sí que podem comparar, com hem fet abans, les diferències de preu que

s'han donat en 6 anys.

Observant els conceptes de la factura veurem com han variat alguns d'ells, introduint-se la sala de vetlla que abans no existia, les vetlles es feien a la casa del finat, o utilitzant el mot de Servei n.10-175 T per parlar del bagul. També s'usen conceptes nous com els de despatx de sepultura, cerimonial, personal ajudant, drets d'enter-

rament, funda de protecció, tramitació i agenciat, més el 7% de l'IVA. Tot plegat, 2.000 euros al 2005 per un enterrament normal i corrent.

Exemple E

En sis anys també hi ha hagut canvis a destacar. Primer de tot les coses s'han apujat molt. Si compa-

Exemple E

CABRÉ JUNQUERAS sa
serveis funeraris

c. Aristòtil, 37
t. 937 41 53 70 • f. 937 41 53 71
funeraria@cabrejunqueras.com
08304 MATARÓ

UNE-EN ISO 9001
ER-0319/2007

GREMÍ REGIONAL
D'EMPRESSES DE
SERVEIS FUNERARIS

OCASO, S.A.
DELEGACIÓ DE MATARÓ
C/. LEPANTO, 3-5-7
08301 - MATARÓ (BARCELONA)

Núm. factura 46247

Data factura 19-12-2011

NIF Client A28016608

Codi 900010

Exp. defunció	NIF 38€	
14-12-2011	PRESTACIONS PRÒPIES : SERVEI N. 10 - 175 T 1.114,06 DIFERÈNCIA A SERVEI N. 11R - 180 T 0,00 TANATOPLÀSTIA I CONDICIONAMENT CADÀVER 480,00 1 CERTIFICAT MÈDIC DEFUNCIÓ BARCELONA 3,00 TRASLLAT CADÀVER A SALA DE VETLLA 102,20 SALA DE VETLLA TANATORI MATARÓ 275,37 16-12-2011 ESQUELES IMPRESSES I REPARTIMENT 46,00 RECORDATORIS DEFUNCIÓ (200) 76,00 CENTRE DE FLORS NATURALS 160,00 "DE ROSES VERMELLES" "FILLS I NÉTS" CENTRE DE ROSES (OBSEQUI OCASO) 0,00 COTXE ACOMPANYAMENT SERVEI LOCAL (2) 113,86 CERIMONIAL 24,94 COMIAT MUSICAL (2 INTÈRPRETS) 210,00 SERVEI RELIGIÓS ORATORI MATARÓ 60,00 DESPATX DE SEPULTURA 20,78 PERSONAL AJUDANT 56,21 INSCRIPCIÓ LÀPIDA MARBRE 80,00 TOTAL PRESTACIONS PRÒPIES : 2.822,42	
14-12-2011 16-12-2011	SUPLERTS : SANITAT BARCELONA TAXES TANATOPLÀSTIA 43,15 DRETS INHUMACIÓ/EXHUMACIÓ (iva incl.) 141,74 CONDICIONAMENT SEPULTURA (iva inclòs) 113,51 PERMÍS LÀPIDA SOLA NÍNOL (iva inclòs) 130,40 TOTAL SUPLERTS : 428,80	
	TRAMITACIÓ I AGENCIAT : 162,56	

AGÈNCIA: MATARÓ
PÒLISSA: 23382

Subtotal 3.413,78

Base iva 2.984,98 %iva 8,00 238,80

TOTAL FACTURA 3.652,58

M107

CABRÉ JUNQUERAS sa
serveis funeraris

rem els conceptes comuns de les dues factures observarem que el Servei s'ha apujat un 7%, el trasllat del cadàver a la sala de vetlla un 22%, la sala de vetlla un 16%, les esqueles un 53 %, els recordatoris un 12% i les flors un 17%.

Hi ha també la introducció de nous conceptes com el de la Tanatoplàstia (maquillatge, per entendre'ns), el comiat musical, el servei religiós i llavors tota una colla de conceptes sobre

els drets d'inhumació, permís, làpida, etc. que trobem dins l'apartat de Suplerts, corresponents als drets d'enterrament, que s'han apujat un 529%. Una exageració.

Finalment, la part corresponent a la tramitació i agenciat, s'ha apujat un 76%.

Aquestes puges per enterrar els nostres morts no es corresponen amb les puges dels sous de la majoria de la població, i aquí

és on volem enllaçar amb l'inici de l'article, quan diem que en circumstàncies com aquestes no ens fem prou amb la idea del que representa econòmicament pagar un enterrament fins que arriba la factura, i quan en prenem consciència, l'ensurt és gros. Val a dir, que avui encara és més car ja que el govern ens ha apujat l'IVA per acomiadar els nostres amics i familiars, tot un detall.